



Õiguskantsler

Tõnis Kalberg
Sillamäe Linnavalitsus
linnavalitsus@sillamae.ee

Teie nr

Meie 14.02.2017 nr 7-5/170167/1700665

Religioosne tegevus lasteaias

Austatud linnapea

Minu poole pöördus Sillamäe linna kodanik palvega anda hinnang väidetavalt üht religiooni propageerivatele sündmustele, mis leidsid aset Sillamäe Lasteaias Jaaniussike. Sellega seoses tahaksin pöörata Teie tähelepanu järgnevatele asjaoludele.

[Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 40 lg 1 ja 2 järgi on igaühel südametunnistuse-, usu- ja mõttevabadus. Kuulumine kirikutesse ja usuühingutesse on vaba ning riigikirikut ei ole. Säte tagab isiku usuvabaduse (kaitseb nii religioosseid kui mittereligioosseid vaateid), mis tähendab, et isikut ei saa sundida omaks võtma teatud religioosseid tõekspidamisi. Lähtuvalt sellest nõudest sätestab ka [Eesti Vabariigi haridusseaduse](#) § 2 lg 2, et hariduse põhialustes lähtutakse üldinimlike ja rahvuslike väärtuste, isiksuse, usu- ja südametunnistuse vabaduse tunnustamisest. Lasteaed on haridusasutus Eesti Vabariigi haridusseaduse § 3 lg 2 järgi.

PS § 37 lg 4 sätestab, et laste hariduse valikul on otsustav sõna vanematel. Sätet tuleb tõlgendada inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni [lisaprotokoll](#)i nr 1 artikli 2 teise lause valguses, millest tulenevalt peab ka avalik-õiguslik lasteaed olema kiriku ja usuga seotud küsimustes neutraalne ja erapooletu.¹

[Lapse õiguste konventsiooni](#) artikli 14 punkti 1 järgi peab austama lapse mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadust. Samaaegselt tuleb riigil konventsiooni artikkel 14 punkti 2 järgi austada vanemate õigusi ja kohustusi suunata last talle kuuluvate õiguste (mh usuvabadus) rakendamisel lapse arenevate võimete kohaselt. Teisisõnu ei tulene küll konventsioonist, et laps peaks automaatselt kuni täisealiseks saamiseni järgima oma vanemate seisukohti usuküsimustes, kuid lasteaias käiva lapse iga ja arengutaset arvestades on enamasti siiski lapse vanemad need, kes lapse eest vastava otsuse teevad.

Seega peab lasteaed olema usulistest küsimustes neutraalne ja hoiduma tegevustest, mis propageerivad kindlaid usulisi veendumusi. Õigus valida laste usulisi eelistusi ja selgitada usuga seotud küsimusi kuulub lapsevanematele.

¹ Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendeid [Leila Sahin vs Türgi](#), p 107 ja [Lautsi jt vs Itaalia](#), p 62. Sama põhimõtte tuleneb ka [kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti](#) artikli 18 lg-st 41 ning [Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#) artikli 14 lg-st 32.

See ei tähenda, et haridusasutus, mh lasteaed, ei võiks tutvustada lastele erinevaid religioone ja nende ajalugu. Oluline on siinjuures konkreetse religiooni propageerimise vältimine, rõhk peab olema teadmiste jagamisel, mitte veendumuste juurutamisel. [Kirikute ja koguduste seadus](#) (§ 9 lg 2) ei keela otsesõnu usuliste talituste läbiviimist õppeasutustes. Selle tingimuseks on aga õppeasutuse omaniku või juhi luba ja lapsevanemate informeeritud nõusolek, et nende lapsed sellisest üritusest osa võtavad. See omakorda eeldab lapsevanemate eelnevat teavitamist nii usuliste talituste kui ka muude religiooniga seotud sündmuste toimumisest. Lapsevanematel peab olema võimalus keelduda lapse osalemisest sellistes ettevõtmistes.

Avaldajalt laekunud andmete põhjal on raske järeldada, kas konkreetsel juhul oli tegemist usulise talitusega või mitte. Samuti on tagantjärele keeruline kindlaks teha kuivõrd neutraalne ja hariduslik oli Sillamäe Lasteaias Jaaniussike korraldatud sündmus. Selge on aga see, et lasteaia juhtkond või Sillamäe Linnavalitsus oleks pidanud sellise sündmuse korraldamisest lasteaias vanemaid eelnevalt teavitama ning tagama lapsevanematele võimaluse keelduda oma lapse osalemisest selles. Oma 18.01.2017 vastuses 9.01.2017 avaldusele möönate, et antud juhul ei teavitatud lapsevanemaid korrektselt plaanitud sündmusest ja lubate, et lasteaia juhtkonnale selgitatakse usuliste küsimuste käsitlemist õppeasutuses.

Loodan, et vastav selgitustöö saab läbiviidud ja edaspidi lähtuvad kõik Sillamäe haridusasutused religiooniga seotud sündmuste korraldamisel kehtivatest õigusaktidest, st hoiatavad lapsevanemaid sellistest sündmustest ette ja annavad võimaluse keelduda lapse osalemisest selles.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vladimir Svet 693 8426
Vladimir.Svet@oiguskantsler.ee